

WYCHODZI CODZIENNIE.

Biuo Redakcji „Dziennika Polskiego” ulica Halicka
liczba 46.
Przedpłata wynosi we Lwowie rocz. 18 zł. — półrocznie
9 zł. — kwartalnie 4 zł. 50 ct. — miesięcznie
1 zł. 50 ct.
Z przesyłką pocztową na państwo Austriackie, rocznik
24 zł. — półrocznie 12 zł. — kwartalnie 6 zł. —
miesięcznie 3 zł.
Z przesyłką pocztową na granicę, do całych Niemiec
rocznie 50 marek — kwartalnie 12 marek 5 szg.
do Francji i Anglii, Włoch i Szwajcarii rocznik
8 franków — kwartalnie 30 franków

Numer kosztuje 10 cent.

Rekopisów Redakcja nie zwraca

DZIENNIK POLSKI

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują we Lwowie:

Biuo Administracji „Dziennika Polskiego” plac Marjański
liczba 6. i 7 w domu pana Kisielewskiego: we Wiedniu,
Hamburgu, Frankfurtu nad Menem, Berlinie, Lipsku,
Bazylei, Szwajcarii i Wroclawiu pp. Hasenstaedt
et Vogler, we Wiedniu A. Oppel, K. Moos, Böttcher
i Spółka, w Warszawie Richard et Fendler, Biuro
anonimów w Paryżu pułkownik Raszkowski Faubourg
Poissonier 32.
Ogłoszenia przyjmują się za opłatą 6 ct. od miejsca
objętości jednego wiersza drobnym drukiem (petit).
Listy z pieniędzmi mają być przesyłane franko do Admi-
nistracji „Dziennika Polskiego”. Listy reklamacyjne
nieopłacone nie podlegają opłacie.
Reklamy w rubryce „Nadesłane” 35 ct. od wiersza.

Od wydawnictwa.

Z nowym kwartałem zapraszamy szan. pp.
prenumeratorów do odnowienia prenumeraty w
celu uregulowania nakładu i uniknięcia reklamacji.

Przedpłata na „Dziennik Polski” wynosi:

Na prowincji z przesyłką pocztową:
rocznie 24 zł. — ct.
półrocznie 12 „ — „
kwartalnie 6 „ — „
miesięcznie 2 „ — „

We Lwowie bez przesyłki pocztowej:
rocznie 18 zł. — ct.
półrocznie 9 „ — „
kwartalnie 4 „ 50 „
miesięcznie 1 „ 50 „

Jako premie dla prenumeratorów naszych tak
dawnych jak i nowych, ofiarujemy po poruszeniu
się z księgarnią K. Altenberga, Dzieła Krasie-
kiego, 3 tomy, Kochanowskiego, 2 tomy, Trem-
beckiego, 2 tomy i Węgierskiego tom 1. — razem
wios 8 tomów w bardzo eleganckim i starannym
wydaniu, które kosztowały dawniej 7 zł., po ce-
nie zredukowanej 3 zł. 50 cent.

Lwów 5. października.

Niejednokrotnie mieliśmy już sposobność
wykazać, jak wygląda równouprawnienie naro-
dowości i ile słusności mieści się w krzykach i
lamentach opozycji o ucisku żywiołu niemieckiego
i przewadze słowiańskiej. Słowianie austriaccy
są w przeważnej większości w obec Niemców,
a mimo to wszystkie bez wyjątku władze cen-
tralne urzędują po niemiecku i wszystkie przy
tych urzędach ważniejsze p. sądy są w rękach
niemieckich, a nawet ciała reprezentacyjne, w
których Słowianie należą do składu większości
prowadzą obrady w języku niemieckim.

Mimo ten stan faktyczny i mimo rażąco
przewagę żywiołu niemieckiego uważa opozycja
niemiecką jako zagrożoną przez „powódz” sto-
wiańską i domaga się — niemieckiego języka
państwowego. Cóż dziwnego, że Słowianie są
temu przeciwni i nie chcą udzielić sankcji sta-
nowi, który nie odpowiada rzeczywistości: że ni-
chcą się sami zredukować — do roli rasy dru-
gordziej. Uznajemy — chętnie czy niechętnie —
stanowisko, jakie sobie zdobyli Niemcy, i ich
preponderancję, jaką sobie zdobyli na każdym
polu — ale stan ten legalizować osobną ustawą
i nadawać mu cechę prawną, uważamy za zby-
teczną i szkodliwą. Owszem mamy wszelkie
prawa żądać, aby zastrzeżone nam konstytucyjną
równouprawnienie było przeprowadzone, aby
artykuł dziewiętnasty gwarantujący nam równe
prawa językowe w szkole i urzędzie, nie pozostał
martwą literą.

Gdy u steru były Ministerstwa centralisty-
czne, trudno nam było fudzić się, aby prawa na-
sze były wykonane. I centralizm i niemieckość
stały się temu na przeszkodzie. Nadzieje nasze
ożyły się, gdy — jak nas zapewniono — na-
stąpiła zmiana systemu, gdy po długoletnich
rządach centralistycznych nastąpiły rządy auto-
nomiczne. Rzeczywiście wolno nam było mieć
nadzieję, że z chwilą, kiedy Koło polskie „sta-
nęło” silnie przy Rządzie, stan rzeczy się zmie-
ni. Spodziewaliśmy się, że gdy oprócz ministra
„bez teki” zasiadł w Radzie korony drugi mini-
ster „rodak” i to z tak ważną teką, sprawa na-

sza inny wzmnie obrót. Sądziłyśmy, że ministrowie
rodacy i Koło polskie, będące czynnikami
decydującym w większości rządowej, potrafią
przekonać sfery kompetentne, że wysokie urzędy
i posady przy władzach nie są zastrzeżone jed-
ynie dla jednej narodowości, że słusznosci i in-
teres państwa wymaga, aby wszyscy byli zarówno
uwzględnieni. Niestety, jak w niejednej sprawie,
tak też w tej, nadzieje nasze były złudne. Wszy-
stko co pod względem równouprawnienia języko-
wego posiadamy, zdobyliśmy za „wrogich” rząd-
ów centralistycznych. Teraz zaś, owszem może-
my się często skarżyć na dotkliwe pokrzywdze-
nie tego, co otrzymaliśmy już dawniej.

I dziś jesteśmy w stanie smutną do tego
podać ilustrację. Ze źródła bardzo kompetentne-
go dochodzi nas następująca wiadomość:

„Przed kilku dniami otrzymaliśmy wszystkie urzęd-
niczy Skarbowi w Galicji, szczególnie Dyrekcje
Skarbowe powiatowe i inspektorów podatków
rozporządzenie, podpisane przez naczelnika Dy-
rekcji skarbowej krajowej we Lwowie, p. prze-
denta br. Jorkasza, według którego żąda p. mini-
ster Skarbu, aby we wszystkich sprawach, które
mają być decydowane przez Ministerstwo w mie-
rę ważności do sprawozdania dołączony został
albo bardzo dokładny wyciąg z aktów, spisany
w języku niemieckim lub dośowne tłumaczenie;
w sprawach zaś, które mają być przedłożone
Trybunałowi administracyjnemu ma być dołączo-
ne bezwzględnie tłumaczenie dośowne wszyst-
kich aktów i protokołów. Jak przyjmienie rozpo-
rządzenie to oddziaływać musi na urzędników
skarbowych, tak praca przeciętnych, można
sobie łatwo wytłumaczyć i wyobrazić. Zdać się,
że dalszem następstwem będzie obsadzenie wszy-
stkich posad w Ministerstwie Skarbu i w Try-
bunale administracyjnym w Wiedniu — Niem-
cami!”

Fakt ten podajemy bez dalszych komentarzy
do wiadomości tych, którzy mają stać na straży
naszych interesów.

Przed kilkunastu dniami zamieściliśmy wy-
stosowany do Namieśtnictwa telegram obywateli
przemysłańskich w sprawie wyborów do tamtejszej
Rady gminnej, w którym żądali zawieszenia w ur-
zędowaniu burmistrza p. Antoniego Harasie-
wicza. Nadto komisji wybrała s. Iona Rady
gminnej przemysłańskiej dla zbadań rachunków
za r. 1885 uznają dotychczasową administrację
fundusów gminnych za szkodliwą, odwołali się
do Wydziału powiatowego w Przemyslanach i do
Wydziału krajowego z żądaniem jak najrychlej-
szego zesłania komisji dyscyplinarnej przeciw bur-
mistrzowi i złożenia tegoż z urzędu.

Wydział krajowy — jak i to wówczas do-
nieśliśmy — wysłał swego urzędnika do Przemys-
la, a po szczegółowym zbadaniu administracji
fundusami gminnymi, okazało się, iż żaden z
ważniejszych zarządów przez komisję Rady gm.
podniesionych nie był usprawiedliwiony i że nie-
słusznie naruszono honor burmistrza.

Otrzymał się jednak — jak się dowiadujemy,
że burmistrz p. Harasiewicz dopuścił się rze-
czywiście pewnych nieprawidłowości przy ostatnich
wyborach do Rady gminnej, w skutek czego w
myśl żądania wyborów przemysłańskich, miał być
przez wyższe władze zawieszony w urzędowaniu.

P. Harasiewicz uprzedził jednak sąsiedztwo
władz w tym kierunku, gdyż jak nam donoszą
telegraficznie, słożył wczoraj godność burmistrza
miasta Przemysła.

General Hurko, gorliwy wykonawca inten-
cji prawosławnego Synodu w Petersburgu, dał
znowu znak życia. — Oto co czytamy w *War-
szawskim Dniemniku*:

„General gubernator warszawski wydał roz-
porządzenie co do zawieszenia nabożeństw w te-
repspolskim kościele rzymsko-katolickim, dla po-
łożenia tamy szkodliwemu wpływowi tego kościoła
na okoliczną ludność prawosławną. Przytem po-
lecono przyłączyć parafian terespolskich do pa-
rafii Malewo-Górskiej i przenieść tam kancelarię
parafialną i mieszkanie księdza. Oprócz tego
przedsięwzięte zostały środki niedopuszczania,
aby upierający się unci zaspakajali potrzeby du-
chowne w kościele rzymsko-katolickim w Brześciu
litewskim, a general-gubernator wileński, kowień-
ski i grodzieński polecił naczelnikowi gubernii
grodzieńskiej ustanowienie nadzoru, aby pomie-
nione potrzeby nie były dla upórzączych zaspaka-
janych przez duchowieństwo brzesko-litewskie
rzymosko-katolickie.”

Ciekawimy bardzo, czy *Narodni Listy*, zaj-
mające się z pewną predykcją studowaniem
pism rosyjskich, nie ominiły czasem tego krót-
kiego komunikatu *Dniemnika Warszawskiego*. Jeśli
go przeczytali, mają sposobność przeczytać go
teraz i sastańować się nad nim. W ogóle byłoby
rzeczą nader pożądaną, iż by nie same skargi
nasze i same odwieczne, lecz także fakta kon-
kretnie dostawały się do uchu rozmaitych po-
bratymców naszych, aby wiedzieli, jak wewnątrz
granic swego państwa wygląda ów zapalony
„oswobodziele” Słowiańszczyzny.

Z Koła polskiego.

O przebiegu niedzielnego posiedzenia Ko-
ła polskiego otrzymujemy od jednego z naszych
korespondentów we Wiedniu następujące szczegóły:
„Wczorajsze posiedzenie Koła polskiego,
które się odbyło w lokalu Koła w gmachu Rady
państwa pod przewodnictwem p. Grocholskiego
poświęcone było przedewszystkiem porządkowi
dziennemu najbliższego (wtorkowego) posie-
dzenia Izby. Zgodzono się więc na to, żeby
główną za przedłożeniem sprawozdania mi-
nisy a mianowicie w sprawie opodatkowania ko-
lej państwowych i pomnożenia sił urzędniczych
przy Namieśtnictwach we Lwowie i w Przemy-
śle. Co do ostatniej sprawy, to postanowiono na ra-
zie sprzeciwić się poprawkom, które mają powstać
w Izbie, a dążyć będą do tego, żeby to pomno-
żenie sił rozszerzyć także na Namieśtnictwo ni-
ższej Austrii. Zresztą ta część porządku dzien-
nego nie budziła większego interesu.

Na początku posiedzenia jednak przystąpio-
no jeszcze do zatwierdzenia mandatów prezydium
i parlamentarnej komisji Koła. Regulamin Koła
wymaga bowiem, żeby komisja parlamentarna
była co miesiąc potwierdzana. Tym razem re-
zultat wyborów był po części bardzo dziwny i
niespodziany. Wprawdzie utrzymano w całości
prezydium i komisję parlamentarną (Grocholski,
Jaworski, Czartoryski, Czerkowski) ale p. Smar-
zewskiego, który był już oddawna członkiem ko-
misji parlamentarnej, pominięto przy wyborze
(otrzymał tylko 11 głosów), na jego miejsce zaś
wybrał p. Benoe.

W końcu posiedzenia zażądał wreszcie głosu
p. Lewakowski, wzywając Koło, żeby wy-
stosowało interpelację do Rządu w sprawie wi-
adomości zajęć, jakie miały miejsce podczas jego
sprawozdania poselskiego we Lwowie. Ponieważ

jednak sprawa ta nie była na porządku dziennym,
przeto odrzucił ją przewodniczący na jedno z na-
stępnych posiedzeń. Przyjdzie ona na porządek
Koła dopiero po załatwieniu ustawy o kasach dla
chorych robotników, którą Koło zajmować się bę-
dzie na dzisiejszem posiedzeniu t. j. 4. t. m. Nie
należy wątpić, że Koło postąpi w myśl żądania
p. Lewakowskiego.”

W sprawie usunięcia p. Smarzewskiego z
parlamentarnej komisji Koła otrzymujemy od czło-
wieka znającego stosunki parlamentarne następu-
jące uwagi:

„Pominięcie p. Smarzewskiego przy zatwier-
dzeniu mandatów komisji parlamentarnej Koła po-
skiego i wybór p. Benoe na jego miejsce wywrze
zapewne i w kraju takie same wrażenie, jakie
wywarło w poselskich kołach prawicy. P. Smar-
zewski należy do najstarszych posłów. Już przed
laty 40 brał udział w pracach konstytucyj-
nych jako członek ówczesnego Sejmu państwo-
wego, w Wiedniu i Kromierzu. Oddawna posłuje
do Rady państwa i oddawna jest członkiem ko-
misji parlamentarnej, a jako człowiek niepospoli-
tych zdolności niejednokrotnie już w znakomity
sposób brał udział w pracach parlamentarnych.

Jakie więc mogły być powody usunięcia go z
komisji parlamentarnej i jakie były powody, że
go zastąpił człowiekiem wprawdzie bardzo za-
cznym i nieposzlakowanego charakteru, ale pod
względem politycznym prawie zupełnie nieczyn-
nym, który tylko głosowaniem bierze udział w
w życiu parlamentarnym, o tem wiadzą chyba ci
tylko, którzy uważali p. Smarzewskiego za sto-
sowną usunąć. Wszystkie bowiem te powody, któ-
rych możliwosc można tym razem przypuszczać,
istniały tak samo już w sesji ubiegłej, a nawet
jeszcze d. wniej. Masz więc być i inne jeszcze.
Jakie, domyślać się trudno i pozostają one pra-
wopodobnie na zawsze tajemnicą pozakulisową
w rodzaju mnóstwa innych, które niestety aż na-
d to często wielką odgrywają rolę w naszym życiu
politycznem. Jednakowoż radzilibyśmy je znać,
jeżeli nie dla sprawy samej, to przynajmniej —
curiositatis causa!”

Koło polskie odbyło wczoraj krótkie posie-
dzenie na którym zastanawiano się nad ustawą
o zabezpieczeniu robotników dla wypadku choroby.
W dyskusji generalnej przemawiali posłowie Bi-
liński i Chamiel za przedłożeniem rzydo-
wem. Toż samo Czajkowski Władysław i A-
brahamowicz, którzy jednak żądali wykluc-
żenia z pod postanowień tej ustawy robotników
wiejskich, albo odroczenia całej sprawy. Przeciw
temu oświadczył się Hausner, domagając się
w imię robotników wiejskich jak najrychlejsze-
go uchwalenia ustawy. Wreszcie uchwalono na
następnem posiedzeniu przystąpić do dyskusji
głównowej. Posiedzeniu przewodniczył p. Ja-
worski, z powodu, że p. Grocholski jest
obłożnie chory.

II. Zjazd techników polskich we Lwowie.

W niedzielę po południu o godz. 4-tej, w-
dług programu, udali się uczestnicy Zjazdu w ki-
kunastu powozach i licznych dorożkach na Wy-
soki Zamek, żąd pieszko udać się mieli na Ko-
piec Unii lubelskiej. Nasyciwszy się wspaniałym
a rozległym widokiem z miejsca zwanego „cy-
plem” przy odgłosie muzyki „Harmonji” podą-
żyli na szczyt Kopca, gdzie niedługo zabawi-
mogli, z powodu silnego wiatru. Zeszedszy na
dół, uczestnicy Zjazdu udali się do wielkiej sali
w pawilonie restauracyjnym, w której zastali stoły
zastawione obfitym jadłem, na którym, owoce itd.
Kilka pań (żony uczestników) zaproszono do
pierwszego stołu a między niemi zasiadł wete-
ran, cieżogodny p. Darowski Mieczysław, —
prezes zjazdu p. Sporny, pp. Urbanowski, Kos-
uth itd. Przed salą na dworze przegrzewała ka-
pela „Harmonji” twory narodowe. — Na we-
zwanie gospodarzy uszczono się, a p. Napo-
leon Urbanowski wyliczywszy zasługi dr.
Franciszka Smolki, żałował, że wyższe
obowiązki niedozwolily, aby przybył z innych pro-
wincji polskich technicy, mogli osobiście wy-
razić swoje głębokie i szczerze uznanie dla twórcy
„Kopca Unii lubelskiej” wezwał obecnych, aby
telegraficznie przesłać dr. Smolekowi wyraz
wdzięczności i uznania. Zgromadzenie wśród hu-
cznych oklasków wniosek przyjęło i wniosło o-
krzyk „Niech żyje dr. Franciszek Smolka!”

Następnie zabrał głos pan Miecz. Daro-
wski i w pięknej a rzetelnej przemowie przywitał
braci przybyłych z Prus, Poznańskiego, Kró-
lestwa i Zabranych porowinicy, oddając cześć tym,
którzy zawsze „stają do apelu!”

P. Grocholski z Poznańskiego, skreślił-
szy zaew żywot w usługach dla ojczyzny wete-
rzną z r. 31. p. Darowskiego wznosił okrzyk na
cześć jego „Niech żyje”, co zgromadzenie entu-
zjastycznie po trzykroć powtórzyło.

Jeden z gości krakowskich, wykazawszy, że
p. Darowski M. nie tylko na polu bitew służył dla
chwali i dobra ojczyzny, lecz zarówno jako oby-
watel pracował dla niej w podniesieniu stanu ro-
wieskiego i włościańskiego, jeszcze raz po-
dnieł okrzyk na cześć p. Darowskiego.

Po przemówieniu p. M. Darowskiego zgrom-
adzeni opuścili salę i przy pochodniach i od-
głosie muzyki przeszli wspaniałe aleje Wysokiego
Zamku do bramy tryumfalnej. Wiele z uczestni-
ków udało się na przedstawienie amatorskie do
„Sokoła”. Po przedstawieniu odbyła się wspólna
kolacja w Kasynej miejskiej.

Uczestnicy zgromadzili się wczoraj o 8-mej
rano w sali Szkoły politechnicznej, gdzie ich o-
czekiwał rektor prof. Maryński i grono profes-
orów, a podzieleni na grupy, z widzieli szczegó-
wo gmach szkoły, obserwatorium, laboratorium
chemiczne, oprowadzeni przez prof. Bisana, asy-
stenta Kowalczyka i architekta Kamienobrodz-
kiego. Nadto zwidzieli uczestnicy gabinety nau-
kowe, gdzie udzielili wyjaśnień profesorowie i
asystenci szkoły. — Następnie rozeszli się na
posiedzenia sekcyjne.

W sekcji I. obradowano nad sprawą utwo-
rzenia katedry technologii zastosowanej, w tutej-
szej Szkole politechnicznej. Wnioskodawcą
był p. Tuszyński, inżynier kolei Karola Ludwika
we Lwowie.

W sekcji II. obradowano: a) nad ochroną
zabytków budownictwa i przemysłu artystycznego
w naszym kraju. (Sprawozdawca p. W. Wdo-
wizewski, inspektor budownictwa miejskiego w
Krakowie. b) nad sprawą podniesienia budowni-
ctwa swojskiego; (sprawozd. p. A. Kamienobrodz-
ki, architekt we Lwowie); c) o kościele w Bie-
czu, prelegent p. M. Kowalczyk, asystent szkoły
politechnicznej.

W sekcji III. obradowano: a) o konstrukcji
mostu systemu p. Ibińskiego z poglądem na za-
stosowanie tejże w praktyce; (prelegent p. Ibi-
an-

praktykant od podatków, nastąpił na tren swojej
dancerse, suknia trzaśła i tren przedłużał się
najmniej o pół łokcia, a wyklęki widowni zoba-
czyli... turniure. Niefortunny praktykant poszedł
w odstawkę.

Kłóży zresztą zliczył te wypadki i wypo-
decki, które zdarzają się na księżycach salo-
nach, a które przyczyniają się do urozmaienienia
zabawy i rozweśnienia towarzystwa.

— Dziś! dziś! dziś! krzyczały otępy
pocemistrz, uderzając w dłoń, a pstrobarwny
wąż z szalonym pędem, szumem i łopotem wy-
wijał się po pokoku.

Zabawę zakończył o piątej nad ranem,
ale męczący zapili jeszcze w szpiarni, alias
w pokoju do kart, do rana, wyspiewując wesołe
piosenki, w czem przewodził im sam gospodarz.
Cafusów i uścisłów aubys nie zliczyć — a czu-
łostwo opowiadał narodek tak dalece, że pan se-
kretarz Magistratu wracając do domu stanął
przed starą, ślepą szkapiną żydowską, która
przyciągnęła pachciarzy wózek, i wyciągał ku niej
z rozzerwieniem ręce, litując się nad wylazera-
jącami jej przez skórę ziołami. Możeby i bie-
dne zwierzę odpowiedziało jakim podobnem
uczuciem gdyby mogło było widzieć pana se-
kretarza — ale cóż! — patrzyła nań tylko zdzi-
wiona pachciarza.

— Cóż mię pan chce prowadzić? — wołał
znowu o kilka kroków dalej nauczyciel miejscowy
do brata proboszcza, stojąc w środku zaspy
śnieżnej i kiwając się jak żyd do księżycy. —
Myśleliby ludzie, że pan pijany, a ja jeszczebym
całą dobę pił i potem szedł z oświadczeniem!

— Dobrze, dobrze, ale wyleć pan z zaspy —
dłomaczyl trochę trzeźwiejszy towarzysz.

— Otóż nie wyleć! — cóż to nie wolno?
gościniec dla wszystkich!

— Kiedy to właśnie nie gościniec, tylko
zawiana przykopa.

— Aa, przykopa, no, to chodźmy — rzekł
nauczyciel i obaj poprowadzili się do domu...

Tak więc skończyło się wielkie przyjęcie u
państwa Kaszubów, który spigo do wczoraj
marzyli o wrazeniu, jakie balik ich sprawić mu-
siał na małomiastewskiej publice...

(Ciąg dalszy nastąpi).

Ze świata urzędniczego.

Obrazki skreślone

przez

Adama E. Aniołowskiego.

(Ciąg dalszy.)

Nie lepszy stosunek zachodził i w miaste-
czku R... w którym nadto kółko wyższej inte-
ligencji liczyło więcej członków. bo w mieście
był lekarz, notariusz i adwokat. Żony tych dy-
gnitarzy nigdy już nie stykały się z kółkiem niż-
szem, nie przekazywały to jednak, aby nie wie-
działy, ile mięsa wychodzi dziennie u pani po-
borcowej, ile duża jest kancelarja za kawę i
eukier, i w które dnie uprzywilejowane jada się
pieczeń u adjunktowej od podatków. Sługi za-
stępują tu policję tajną — lepszą od petersbur-
skiej i paryskiej.

Pani Kaszubowa raz tylko przyjmowała u
siebie naczelnikową, tj. w czasie dziesięciminu-
towej rewizyty — znajomość ta jednak dawała
już sposobność do zaproszenia na balik.

— Obarazi się i odmówi — dłomaczyl mąż —
a potem gotów mi i naczelnik skrewić.

— Spróbować nie zaszkodzi, może spolytu-
kuje i przyjdzie. Dopieroabyśmy pokazali figla tej
kasjerowej, co to znieść nie może, że kłania mi
się adwokat — mówiła żona.

— A ja wołałabym obejść się bez tej ozdoby
— rzekła córka. — Będzie kręcić nosem i może
opatrywać talerze, czy dobrze umyte.

— Jak chcesz, kochanie, to dla twojego
dobra — odpowiedziała matka, chociaż trudno
pojąć, w jakiej styczności bytności naczelnikowej
na baliku mogła zostawać z losem Helenki.

Wreszcie pozostawiono decyzję ojcu, który
dzięki potajemnym naleganiom żony zaprosił na-
czelnika z rodziną.

falsyfikaty win w miasteczku, a Helenka cho-
dziła nieumyta aż do wczoraj, czasu wizyt Au-
gusta. Wszystkie szklanki, talerze, widelce i noże
z zaprzyjaźnionych z Kaszubami domów zesłały
się do ich kredensu, kasyno dostarczyło krzesel
i stołków kartowych — a kancelarja lamp, ro-
zumie się, z naftą.

Nadszedł oczekiwany wieczór.
Pokoje Kaszubów rżęsiło oświetlone, pani
domu w czarnej jedwabnej sukni z dwulokciowym
trenem siedziała na kanapie oczekując gości, i co
wóz zaturkotał, zrywała się wołając: Antosiu!
któs zajeżdżał, idź do sieni. Mężulko wracał i
osiadał, że to żydzi wracają z jarmarku.

Łuna światła biła od okien, przez które
ciekawie zaglądały brudne, pyzate twarze żydzi-
ków. Czasem zarysowały się i pejsy z jarmutką,
czasem istniejące wąsiska jakiego mieszczaństwa,
lecz okien umyślnie nie zasłaniano, aby publi-
czność mogła podziwiać bal u pana kancelisty.

Około ósmej zaczęto się schodzić i zjeżdżać.
Gospodarz wychodził do sieni, wprowadzał gości
do buduaru urządzonego w sypialni, zdejmował
okrycia i składał na łóżkach, pani domu witała
przybyłych we drzwiach salonu. Panna kończyła
jeszcze toaletę swą w szpiarni.

Pokoje zaparkowały się. Mężczyźni we frakach
lub surdutach chodzili po sali balowej zaimpro-
wizowanej z saloniku i gwarzyli. Damy w dru-
gim pokoju przełotczonym dziś na salon rozmawiały
z gospodynią, która to błaża, to czerwie-
niała na widok, że miejsca na kanapie zajęły
już kasjerowa i sekretarzowa z wydziału Rady
powiatowej, które z pewnością nie ustąpią na-
czelnikowej.

— Co to będzie, co to będzie? jaki afront?
— myślała biedna kobieta.

Balu nie rozpoczynano, gdyż czekano na na-
czelnikostwo.

— Jadą! — zawołał dziesięcioletni synek
Kaszubów, którego ustawiono na straży. Gospo-
darz pobiegł do sieni, gospodyni do buduaru.

— Kto taki! — zapytała pocemistrzowa.

— Pewnie naczelnik z żoną — odrzekła są-
siadka.

— Czy pani ustąpi miejsca? — pytała se-
kretarzowa komisarzowa.

— Ani myślę; cóż to? ja starsza wiekiem.

— To i ja nie — mój dziadek był oby-
watelem ziemskim.

W tej chwili weszła oczekiwana gwiazda sa-
lonów. Wszystkie oczy zwróciły się ku temu
słuchowi, które kłaniało się grzecznie księżycowi.
Obok szła gospodyni domu drżąca o miejsce na
kanapie, lecz, o cud! za zbliżeniem się naczeln-
nikowej obie panie skoczyły w jednej sekundzie
jak za dotknięciem prądu elektrycznego, ustępu-
jąc miejsca na kanapie. Gospodyni odetchnęła —
honor domu był uratowany.

— Uprzedzam kochaną panią — mówiła na-
czelnikowa, siadając, do gospodyni — że przy-
jechałam tylko na pół godziny.

— Ależ pani naczelnikowo dobrodzieju, pro-
szę wyświadczyć nam ten zaszczyt i zostać cho-
ciaż do kolacji.

— Nie mogę, gdyż najmłodsze dziecko jest
niezdrowe — i gdyby nie przyrzeczenie meżu...

— Jesteśmy nieskończenie zobowiązani za
zaszczyt.

— Prawdziwie nierzaz już chciałam panią od-
wizdzieć, ale zawsze tyle zajęcia, że trudno było
czasu znaleźć. Jakżeż pani idzie gospodarstwo?

— Dziękuję, wcale dobrze — tego roku po-
sadziliśmy kwoki...

— Nasza córka Helenka — przerwał kan-
celista, przedstawiając swoją siołczkę naczeln-
nikowej.

— Bardzo mi przyjemnie poznać, chociaż,
prawdę powiedziawszy, znamy się już z wi-
dzenia.

— Mam zaszczyt — odrzekła Helenka z dy-
giem. — Gdy państwo byli u nas z rewizytą,
odbywałam jeszcze nauki w Krakowie.

— Kursa nauczycielskie, czy kursa robót?

— Nie pani, uczyłam się na pensji. Kursa
nauczycielskie psują reputację a kursa robót do-
bra dla kandydatek na krawcowe.

— Tak pani sądzi? Jakżeż pani znajduje
nasze miasto?

— Ładne, wcale ładne, tylko nie ma w niem
towarzystwa.

—
